■ روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
■ مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

یکشنبه ۲۴ فروردین ۱۴۰۴ | ۱۴ شوال ۱۴۴۶
۲۰ صفحه | سال بیست‌وپنجم - شماره ۷۰۱۷
Sunday | April 13 | 2025

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

کارنامه تصادفات!

کدام استان‌ها بیشترین تصادفات منجر به فوت را در نوروز داشتند؟

آمار همیشه سنجه مناسبی بوده برای آگاهی از قرارگیری ما در وضعیت مورد بحث، حالا هم آمارهایی از وضعیت تصادفات منجربه فوت در تعطیلات نوروز منتشرشده که به روشنی نشان می‌دهد چگونه می‌توان سیاست‌هایی اتخاذ کرد که این میزان آماری را به شکل محسوسی کاهش داد. در پیش از آغاز تعطیلات و با به راه افتادن پویش‌هایی پیرامون این موضوع امیدها به کاهش تصادفات بالاتر رفت و البته که این موضوع را می‌توان در گراف‌های آماری هم به چشم دید اما آنچه مهم‌تر است سیاست‌گذاری پیرامون این موضوع است. این که حالا می‌دانیم کدام استان‌ها بیشترین تصادفات را داشته‌اند و همین ماجرا ما را به سمت تأمل در وضعیت راه‌های این استان‌ها وا می‌دارد. براساس آمارهای اولیه ۸۸۰ نفر در تصادفات نوروز ۱۴۰۴ جان خود را از دست دادند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که استان‌های کرمان و فارس بیشترین سهم را در تصادفات منجربه فوت داشته‌اند؛ کارشناسان علت اصلی این موضوع را وضعیت نامناسب زیرساخت‌های جاده‌ای در این مناطق عنوان می‌کنند. آمار تصادفات در نوروز امسال در مقایسه با سال گذشته کاهش جزئی داشته است. کاهش ۲درصدی تلفات نسبت به تعداد تصادفات می‌تواند نشانه‌ای از بهبود حداقلی در کیفیت خودروها یا اثرگذاری اقدامات پیشگیرانه باشد.

آمار تصادفات نوروز ۱۴۰۴

کل تصادفات (برون‌شهری و درون‌شهری)	تعداد تصادفات فوتی	تعداد تصادفات جرحی
۱،۰۱۶،۳۴۳	۷۳۸ حادثه	۱۵،۸۳۳ حادثه

تعداد فوتی	تعداد مجروح	تعداد تردد
۸۸۰ نفر	۲۰،۱۰۹ نفر	۵۵۸ میلیون تردد

گروه سنی قربانیان تصادفات

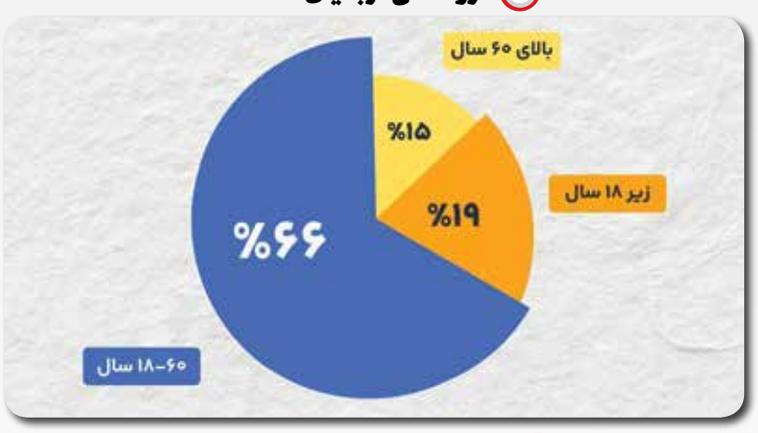

مقایسه تعداد تصادفات نوروزی

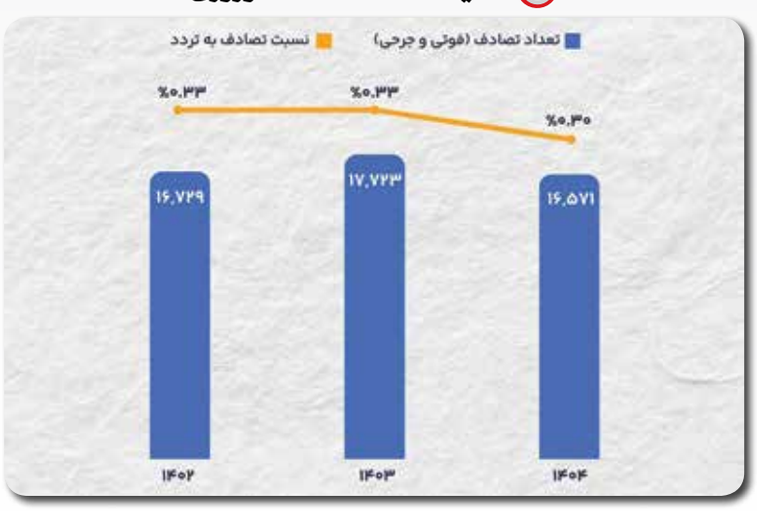

نقشه مرگبار تصادفات نوروزی

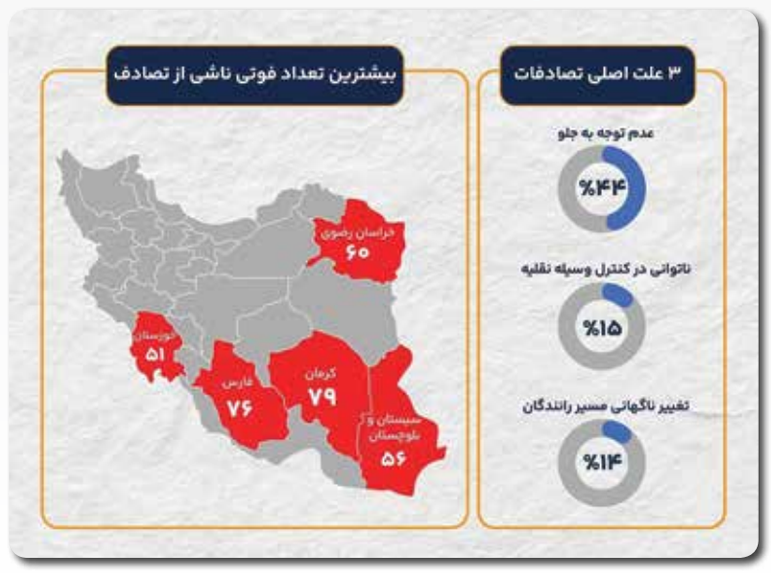

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۵	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۲۰
غروب آفتاب: ۱۸:۳۶	اذان صبح فردا: ۰۴:۰۵
اذان مغرب: ۱۸:۵۴	طلوع خورشید فردا: ۰۵:۳۳

امروز در تاریخ

■ زادروز محمدرضا آقاسی، شاعر/ ۱۳۳۸
■ سالمرگ گونتر گراس، نویسنده/ ۲۰۱۵

حکمت

امام صادق(ع): عافیت، نعمتی سبک‌وزن است؛ تا هست فراموش می‌شود و چون رفت، به یاد می‌آید./ تحف‌العقول

واحه

من زنده‌ام هنوز و غزل فکر می‌کنم
باور نمی‌کنید، همین شعر، شاهد است/ محمدعلی بهمنی

شمیم رحمت

■ پیامبر اکرم(ص):
سخت‌کوش‌ترین مردم کسی است که گناهان را فروگذارد./ امالی صدوق

یادداشت

مهدی آیینی | دبیر گروه جامعه

آقای مدیر، این دندان را بکشید

آمارها در حوزه بهداشت دهان و دندان نگران‌کننده است؛ ۱۸درصد از ایرانیان هیچ‌گونه روش بهداشتی‌ای در مراقبت از دندان‌های خود رعایت نمی‌کنند و این رقم در دهک‌های اقتصادی پایین به ۵۰درصد می‌رسد. علاوه بر این، ۵۵درصد از سالمندان بالای ۶۵ سال کشور کاملا بی‌دندان هستند. این آمارهای تلخ را وزیر بهداشت و درمان کشور به‌تازگی در مراسم بزرگداشت روز دندانپزشکی مطرح کرده است؛ آماری که آب پاکی را روی دست مدیرانی می‌ریزد که ادعا می‌کنند برای بهبود شرایط بهداشت و درمان شهروندان نهایت تلاش خود را به کار گرفته‌اند. هرچند وزیر بهداشت در این مراسم از لزوم پیشگیری نیز سخن گفت اما آنچه مسئولان به آن نمی‌پردازند، این مسأله است که چرا در کشورمان شاهد چنین شرایطی هستیم. به‌عبارت دیگر، بسیار آسان است که مردم را به رعایت‌نکردن بهداشت دهان و دندان متهم کنیم اما درباره گرانی در حوزه بهداشت و درمان که بسیاری افراد را از استفاده از خدمات دندانپزشکی محروم کرده، سکوت کنیم. این در حالی است که بیمه‌های پایه هزینه‌های دندانپزشکی را پوشش نمی‌دهند و پوشش بیشتر بیمه‌های تکمیلی نیز کفاف ایمپلنت حتی یک دندان را نمی‌دهد. در چنین شرایطی، انتقاد از دهان بی‌دندان شهروندان به نوعی ارائه آدرس غلط در بروز این مسأله است.

وزارت بهداشت و درمان نیز سال‌هاست که در حوزه پیشگیری به‌خوبی عمل نمی‌کند و بیشتر فعالیت‌های خود را به حوزه درمان اختصاص داده است. علاوه بر این، نقش نهادهای دیگر در این حوزه را نیز نمی‌توان نادیده گرفت؛ از آموزش‌وپرورش گرفته تا نهادهای تأثیرگذار در اقتصاد کشور. مسائل اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، همه دست به دست هم داده‌اند تا وضعیت بهداشت و درمان ایرانیان به شرایط نامناسب فعلی برسد. برای نمونه، وقتی سرانه مصرف لبنیات ایرانیان بسیار پایین‌تر از استانداردهای جهانی است و آموزش‌وپرورش هنوز نتوانسته به دانش‌آموزان یک لیوان شیر رایگان بدهد، نمی‌توان انتظار داشت دندان‌های آنها از شرایط مطلوبی برخوردار باشد.

بنابراین، وزیر بهداشت و سایر مسئولان نهادهای دیگر در چنین مناسبت‌هایی باید در کنار ارائه آمار ـ که البته بیان آن بهتر است به کارشناسان سپرده شود ـ بگویند که برای رفع ریشه‌های این مشکلات چه کرده‌اند. در واقع، بهتر است مدیران این دندان را که مردم مقصر چنین مسائلی هستند، از ریشه بکنند.

پیشخوان

شجاعت ابراز احساسات

درباره «مردها گریه می‌کنند»
داستانی درباره مفهومی بزرگ و جهانی

نویسنده: جانتی هاولی
مترجم: نیلوفر کشتیاری
نشر: گیسا
سال انتشار: ۱۴۰۳

هنوز هم بسیاری از مردم بر این باورند که مردها باید قوی باشند و نباید احساسات‌شان را نشان دهند اما این باور یک کلیشه قدیمی و نادرست است. برعکس، وقتی مردان احساسات خود را بروز می‌دهند و درباره آنها صحبت می‌کنند، می‌توانند روابط خود را عمیق‌تر و انسانی‌تر کنند. گریه کردن، درست مثل خندیدن یا عصبانی شدن، بخشی طبیعی از زندگی ماست. این کار به ما کمک می‌کند با احساساتی مانند ترس، غم یا فشار روحی کنار بیاییم. به همین دلیل مهم است که مردها هم یاد بگیرند احساسات‌شان را بپذیرند و آنها را بروز دهند. در جامعه ما، نگاه به «مرد قوی» کم‌کم در حال تغییر است. حالا بیشتر مردم می‌دانند که حساس بودن و همدلی داشتن، نشانه ضعف نیست؛ بلکه نشان از شهامت دارد، چون ابراز احساسات، شجاعت می‌خواهد. با این حال ما به عنوان والد یا مربی خوب می‌دانیم که ذهنیت افراد در مورد کلیشه‌های جنسیتی از همان کودکی شکل می‌گیرد. کودک خواه‌ناخواه در معرض این کلیشه‌ها قرار می‌گیرد و از آنها تبعیت می‌کند. در این راه لازم است که ما از ابزارهای مختلف و دیدگاه‌های متنوع بهره بگیریم تا بتوانیم دیدگاه نسل آینده را در مسیر درست هدایت کنیم و در همین نقطه است که کتاب‌ها به واسطه امکانی که به کودک جهت همذات‌پنداری می‌دهند ابزاری مناسب به شمار می‌روند.

درجهت عکس

عکس: محمدرضا فرجی، فارس

سرزمین هزار پرنده

در دل کوه‌های پرشکوه زاگرس، جایی که طبیعت به تسبیح نشسته، پرندگانی از هر رنگ، نماد وحدت آفرینش‌اند. اینجا نه‌فقط طبیعت، بلکه دل‌ها نیز به سمت قبله پر می‌گیرند؛ گویی پرواز، نه در آسمان که در روح و جان مردم این دیار جاری است.

دانش

ازگور برگشته

■ یک گونه منقرض‌شده ازگرگ‌ها که حدود ۱۰ هزار سال پیش منقرض شدند، بار دیگر با مهندسی ژنتیکی به حیات بازگشتند.

کیوآرکد را اسکن کنید

سرگرمی

گوزن مزاحم

■ یک افسر پلیس در کنتاکی برای کمک به بیرون کردن گوزنی مزاحم که وارد یک ساختمان شده بود وارد عمل شد.

کیوآرکد را اسکن کنید

حیات‌وحش

سلطان واقعی

■ در پارک ملی کروگر آفریقای جنوبی، یک فیل جوان تنها، با جسارت و غرشی ناگهانی، گله‌ای متشکل از ۲۰ شیر را به فرار واداشت.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

طوفان چینی

■ طوفانی شدید، منطقه ژانگ‌جیاکو در استان هبی در شرق چین را درنوردیده و تصاویر آن مورد توجه بسیاری قرار گرفته است.

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

مورچه‌های جراح!

مورچه‌ها روی همنوعان زخمی خود جراحی‌های نجات‌بخش انجام می‌دهند

پژوهش تازه صورت گرفته به بررسی رفتار شگفت‌انگیز مورچه‌های نجار فلوریدا در درمان همنوعان آسیب‌دیده خود می‌پردازد. این مطالعه نشان می‌دهد که این مورچه‌ها قادرند با انجام اقداماتی مانند تمیز کردن زخم یا قطع عضو به نجات جان همنوعان خود کمک کنند. این رفتار به‌عنوان اولین نمونه شناخته‌شده از جراحی در میان حیوانات معرفی شده و نشان‌دهنده سطح پیچیده‌ای از مراقبت پزشکی در جوامع مورچه‌هاست.

محققان، از جمله اریک فرانک از دانشگاه وورتسبورگ آلمان، رفتار مورچه‌های نجار فلوریدا را در آزمایشگاه بررسی کردند.

آنها مشاهده کردند که این مورچه‌ها براساس نوع و محل جراحت، دو نوع درمان را به کار می‌برند. اول از طریق تمیز کردن زخم. آنها برای جراحات در ساق پای‌شان با استفاده از دهان خود زخم را تمیز می‌کنند. این اقدام احتمالا به ضدعفونی کردن زخم و جلوگیری از گسترش عفونت کمک می‌کند.

مرحله بعدی قطع عضو است. برای جراحات در ناحیه ران پای مورچه، آنها ابتدا زخم را تمیز کرده و سپس با گاز گرفتن، کل پا را از بدن جدا می‌کنند. این عمل برای جلوگیری از انتشار عفونت‌های کشنده انجام می‌شود.

مورچه‌هایی که تحت عمل قطع عضو برای جراحات قرار گرفتند، نرخ بقای ۹۰ تا ۹۵درصدی داشتند، در حالی که مورچه‌های درمان‌نشده با جراحات مشابه کمتر از ۴۰درصد شانس بقا داشتند. برای جراحاتی که فقط تمیز شدند، نرخ بقا حدود ۷۵درصد بود، در مقایسه با ۱۵درصد برای مورچه‌های درمان‌نشده.

مورچه‌ها به نظر می‌رسد که توانایی تشخیص نوع جراحت را دارند و درمان را براساس محل آسیب تنظیم می‌کنند. به‌عنوان مثال، آنها برای جراحاتی که عفونت در آنها سریع‌تر گسترش نمی‌یابد، از قطع عضو اجتناب می‌کنند، زیرا این عمل زمان‌بر است (حداقل ۴۰ دقیقه) و ممکن است برای مورچه آسیب‌دیده استرس‌زا باشد.

برخلاف گونه‌های دیگر مانند مورچه‌های مات که از ترشحات غددی با خاصیت ضدمیکروبی برای درمان زخم‌ها استفاده می‌کنند، مورچه‌های نجار فلوریدا فاقد این غدد هستند.

به همین دلیل، آنها به روش‌های مکانیکی مانند تمیز کردن با دهان و قطع عضو وابسته‌اند. این رفتار آنها را از نظر پیچیدگی مراقبت پزشکی در میان حشرات منحصربه‌فرد می‌کند.

محققان معتقدند که این رفتار نتیجه انتخاب طبیعی در جوامع مورچه‌هاست، جایی که حفظ اعضای مفید برای کلونی اهمیت زیادی دارد.

مورچه‌های نجار که در جنگل‌های مرتفع و روی درختان زندگی می‌کنند، با خطرات متعددی مانند درگیری با مورچه‌های دیگر یا آسیب‌های محیطی مواجه‌اند.

از آنجا که بیش از ۱۰درصد مورچه‌های کارگر در طبیعت علائم جراحت دارند، توانایی درمان همنوعان می‌تواند به بقای کلونی کمک کند.

حتی مورچه‌هایی که یک پا را از دست می‌دهند، همچنان قادر به انجام وظایف خود در کلونی هستند.